

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul XIII
Numărul
7(93)
APRILIE
2017

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

AFRICA – O ALTĂ LUME (VII)

Moartea – bucurie sau tristețe?

*„Venim în brațele oamenilor;
ne ducem în brațele oamenilor.”
(Proverb african)*

Ființa umană a fost întotdeauna preocupată de problema vieții și a morții, indiferent dacă aceasta a fost abordată de omul simplu, strâns legat de natură și influențat de numeroase superstiții, sau de omul de știință, filozof sau scriitor. Printre izvoarele filozofiei se numără și aceste întrebări existențiale pe care orice om și le pune, mai devreme sau mai târziu: „Care este sensul vieții?”, „De ce trebuie să murim?”, „Ce se întâmplă după moarte?” sau „De unde vine moartea?”. Concepția despre moarte este foarte importantă în viața fiecăruia dintre noi, deoarece determină modul în care vom trăi această viață și cum ne vom îndrepta spre inevitabilul sfârșit.

Din perspectivă africană, moartea este o tranziție naturală dinspre lumea vizibilă spre lumea invizibilă; spiritul, esența persoanei, nu este distrus o dată cu moartea fizică, ci se mută pentru a trăi într-o lume paralelă. Astfel, între lumea vizibilă și cea invizibilă, există o legătură spirituală foarte puternică. Pentru noi, euro-americanii, viața este văzută ca o înșiruire de etape: începe la concepere și se termină cu moartea. Așadar, moartea este cea care marchează sfârșitul vieții. Literal, în momentul când moare, persoana încetează să mai existe. În mod contrar, concepția africană vede moartea ca o etapă integrată, care continuă existența persoanei. Oamenii nu încetează să existe o dată cu moartea fizică ci trec în lumea spirituală pentru a trăi în comunitatea „morților vii”.

Totuși, în concepția lor, moartea nu sosește niciodată din senin. Este trimisă de Dumnezeu sau de către un vraci (șaman). Boala nu este văzută ca un

fapt natural ci ca o pedeapsă care provine ca urmare a acțiunii altcuiva. Pentru africani, moartea este separarea dintre suflet și trup. Viața de apoi este privită ca o prelungire a vieții prezente. Un prunc care moare, n-a realizat nimic important în lumea acesta și va avea o viață de apoi neînsemnată, pe lumea cealaltă. Un sclav va fi sclav și pe lumea cealaltă. În schimb, oamenii liberi, mai cu seamă liderii, vor avea o mare putere și pe lumea cealaltă. După caracterul moral pe care l-au avut pe acest tărâm, vor fi binefăcători sau răufăcători, iar în cazul din urmă, cei vii vor avea motive să se teamă. Copiii și sclavii sunt

îngropați fără mare ceremonie și uneori chiar în ziua în care au murit. Dimpotrivă, cei respectați din pricina vârstei lor sau șefii, primesc mari onoruri în caz de deces.

Aș putea spune că, pentru popoarele din Africa, moartea este evenimentul cel mai important din viață; este foarte important cum treci dincolo. Când cineva moare, toată lumea din sat se adună la înmormântare și participă cu daruri sau chiar bani, pentru a ajuta familia celui care a murit. Dacă nu poți participa la înmormântare, fiind departe, va trebui să-ți aduci darul în momentul când te întorci în sat. Dacă nu vei face asta, există riscul, ca în momentul când moartea sosește și pe tărâmul tău, să nu poți fi îngropat în satul de origine, ceea ce, pentru ei, este o adevărată tragedie. Un fapt interesant, în Coasta de Fildeș, este că autoritățile au decretat o singură zi în care se pot face înmormântări: sâmbăta. (continuare în pag. 2)

Fr. Florin BODE
Vicerector

Această decizie a fost luată deoarece cei mai mulți lăsau orice fel de activitate, chiar și serviciul, pentru a-și putea conduce, pe ultimul drum, ruda, prietenul sau consăteanul. Pierderile erau notabile, și astfel s-a introdus sâmbăta ca unica zi în care se pot face înmormântări. Astfel, dacă defunctul era o persoană importantă a satului, corpul său ar putea fi păstrat la morga, special construită pentru acest lucru, chiar și două luni până a fi înhumat, tocmai pentru ca la înmormântarea sa să poată participa toți cei care l-au cunoscut.

Unul dintre primele lucruri care m-au frapat după ce am ajuns pe acele meleaguri a fost contrastul dintre felul în care ei își duceau această existență efemeră și cel în care plecau din ea: în timp ce în case mulți aveau pământ pe jos, sau în cel mai bun caz, un pic de ciment, sicriile lor erau foarte frumos lucrate. Casele lor erau sărăcicioase, în schimb mormintele erau aproape toate îmbrăcate în gresie și faianță. Marea trecere, cum o numea Lucian Blaga, era atât de importantă pentru ei, încât erau foarte atenți la modul în care ființa lor pleacă spre celălalt mod de existență. Aș putea spune că pentru ei moartea era un adevărat tovarăș de drum, un „prieten” pe care, mai repede sau mai târziu, trebuie să-l întâlnească. Noi, europenii, o privim cu multă reticență, ca pe un dușman care vine pe neașteptate ca să ne răpească ființele dragi sau chiar pe noi înșine; ne luptăm cu ea până în ultima clipă, fiind uneori capabili să transformăm chiar și firescul în nefiresc, doar pentru a-i mai fura o clipă. În Africa moartea este privită altfel. Cultul strămoșilor ocupă un loc central în activitatea religioasă a popoarelor africane. În ciuda faptului că fiecare trib, clan sau chiar familie are propriul ritual și propriile practici particulare, există o serie de caracteristici comune ale acestui cult.

Moartea nu transformă în mod normal o rudă în strămoș. Sunt necesare o serie de condiții și de ritualuri. În general, o persoană fără urmași nu poate ajunge să fie strămoș, de aceea este foarte important pentru oameni să aibă mulți copii, pentru ca aceștia să îi pomenească, iar răposații să devină astfel strămoși. Adeseori, un nou-născut primește numele unui strămoș, pentru ca acesta să ocrotească în continuare familia. Dacă este tratat cu respectul cuvenit și dacă i se aduc frecvent ofrande, strămoșul, care „trăiește” de obicei alături de familia sa pentru a o proteja, poate aduce multe beneficii precum sănătate, viață lungă, recolte bogate, dar poate fi și extrem de nociv dacă este uitat sau dacă nu mai este venerat. Nu există cimitire, ca la noi, mormintele

fiind amplasate undeva la marginea satului, lângă drum, tocmai ca această comunicare să fie facilitată.

I-am găsit, așadar, pe cei din Coasta de Fildeș cu o concepție „primitivă” (după părerea noastră) în ceea ce privește moartea. Acea moarte, însă, nu este un concept în fața căruia se închid sau care îi blochează; nu fac tot posibilul să o alunge sau să o trimită cât mai departe; o întâlnesc frecvent așa că a devenit parte integrantă din viața lor. Nu fug de ea așa cum fugim noi, încercând prin orice mijloace să ne prelungim viața și să cerem soartei încă un an în plus. Acumulând tot mai multe lucruri, nouă ne este greu să ne dezlipim de ele și astfel vedem moartea ca un dușman, ca un hoț care vine când te aștepți mai puțin să-ți ia tot ceea ce ai acumulat până atunci. Ei se despart mai ușor de viață; «frica este mai mare decât pericolul care a provocat-o» spune un proverb de-al lor.

În cartea sa „Când se încheie jocul, totul se întoarce în cutie”, John Ortberg spune că există în noi o tânjire care nu dispare. Egiptenii au construit piramidele, grecii puneau o monedă de aur sub limba celui decedat, ca acesta să-i poată plăti luntrașului pentru traversarea râului Styx, iar mai recent, când Johnny Carson, un mare comic american, a fost întrebat ce cuvinte dorește să i se scrie pe piatra funerară, a spus: „Ne revedem în curând!”. Philip Yancey scrie că până și atitudinea noastră față de realitatea morții sugerează faptul că am fost creați pentru ceva mai mult. Unul dintre lucrurile care indică existența unei alte lumi este atitudinea noastră față de mortalitate: «Natura tratează moartea ca pe un fenomen normal, temelia lanțului trofic, care este de o importanță crucială. Numai noi, oamenii, reacționăm la moarte prin șoc și o amplificarea a situației, ca și cum nu ne-am putea obișnui cu această realitate. Îmbrăcăm cadavrele în haine noi, le îmbălsămăm și le îngropăm în sicrie ermetice și în cavouri de beton, pentru a încetini descompunerea naturală. Manifestăm un refuz îndărătnic de a ceda în fața acestei experiențe, care este cea mai puternică din viață... Într-un mod care este specific speciei noastre, noi, aici, nu suntem pe deplin acasă. Ca un simptom al acestui fapt, tânjim după ceva mai mareț și mai durabil». Același Ortberg continuă: „Într-o zi totul se va întoarce în cutie. Poate că în viața aceasta ai crezut că ești Stăpânul Tablei de Joc. Sau poate că ai jucat rolul unui pion. Dar ce vom spune când va sosi vremea să plecăm? Ce le vom transmite celor pe care îi lăsăm aici: «Ne revedem în curând!» sau «Asta e tot, prieteni!»?”

„Pentru un creștin, moartea nu înseamnă decât o schimbare a adresei...” (Anne Lamott)

CONTEMPLAREA PĂTIMIRII LUI ISUS

Bucuria Învierii Domnului Nostru Isus Cristos, celebrată în Duminica Sfințelor Paști, trebuie precedată de meditația asupra suferinței Sale pe Calvar, de pătimirea și moartea Sa pe Cruce.

Iar în timp ce Îl însoțim în meditația și rugăciunea noastră de-a lungul vieții Lui dureroase, să nu uităm că și noi suntem protagoniștii acelor orori, pentru că Isus a purtat păcatele noastre ale fiecăruia în parte. Am fost răscumpărați de la moartea ce veșnică cu prețul Sângelui lui Cristos.

Pătimirea Domnului trebuie să fie o temă frecventă a rugăciunii noastre, mai ales în aceste zile din apropierea Misterului Central al Mântuirii. Căci contemplându-L batjocorit și apoi supus la chinurile din urmă, chiar dacă am avea o inimă tare ca piatra, tot va trebui să ne umilim și să scoatem toată trufia din noi. În meditație, Pătimirea lui Cristos iese din cadrul rece al istoriei sau acela al considerației pioase, pentru a ne apărea în fața ochilor în toată cruzimea ei.

Astfel putem contempla pătimirile lui Cristos în meditația noastră personală, când citim Sfânta Evaghelie, în misterele de durere ale Sfântului Rozariu, în „Calea Crucii” pe care o facem în această perioadă. Trebuie să Îl contemplăm pe Isus în suferință cu ochii sufletului, astfel încât să putem simți infinita Lui durere și răbdare. Să-L

contemplăm pe Isus în Grădina Măslinilor, unde Se încarcă cu toate păcatele lumii, oferindu-Se pentru a plăti cu Viața Lui toate datoriile noastre, pentru păcatele comise și pentru acelea care aveau să fie săvârșite până la sfârșitul lumii. Domnul nu numai că a dat socoteală pentru vina altora, ci S-a și făcut una cu noi, așa cum se face trupul cu capul: a vrut ca vinile noastre să fie ale Lui; pentru aceasta, nu numai că a plătit cu Sângele Său, ci și cu rușinea de a le fi săvârșit.

Isus suferă singur în Grădina Măslinilor; pe cei trei discipoli pe care îi luase să-L însoțească îi găsește dormind. Astfel, El îi vede întotdeauna, în toate secolele istoriei, pe acei prieteni ai săi dormind în post, fără să ia seama la apropierea dușmanului.

Trebuie să ne rugăm mereu, dar există momente în care este nevoie ca rugăciunea să fie mai intensă. Abandonarea ei ar însemna abandonarea lui Cristos. „De ce dormiți?” le-a zis discipolilor atunci și nouă astăzi de asemenea: „Sculați-vă și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită”. De aceea trebuie să-I spunem

Domnului în rugăciunile și în meditațiile noastre: „Dacă vezi că mă apasă somnul, dacă descoperi că durerea mă sperie, nu mă lăsa. Spune-mi, ca și ucenicilor Tăi, că ai nevoie de mine, de iubirea mea. Spune-ne că pentru a Te urma și a nu te părăsi din nou în fața dușmanilor care-ți doresc moartea, trebuie să ne învingem somnul, pasiunile, comoditatea și uneori durerea.”

Meditația asupra pătimirii lui Cristos ne aduce numeroase foloase, mai ales ne ajută să avem o mai mare aversiune pentru păcat, căci „El a fost străpuns pentru nelegiuirile noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre.” Suferințele lui Cristos ne îndeamnă să ocolim păcatul, să fugim de tot ceea ce poate însemna lipsit de chef și lene. Dacă vreodată Domnul va îngădui în viața noastră boli, dureri sau împotriviri deosebit de grave, ne vor fi de mare ajutor, precum și alinare contemplarea durerilor Pătimirilor lui Cristos.

El a îndurat toate suferințele fizice și morale, căci a avut de suferit pentru întreaga omenire.

În contemplația noastră, să ne examinăm conștiința și fidelitatea față de exigențele vocației noastre. Dumnezeu ne așteaptă, în ciuda păcatelor și greșelilor noastre, într-o rugăciune încrezătoare și în confesiune. Acela care înainte de păcat ne-a interzis să păcătuim, odată ce l-am

comis nu încetează să ne aștepte ca să ne dea iertarea Lui.

Să ne propunem să ne apropiem mai mult de Sfânta Fecioară în aceste zile și să o rugăm să ne învețe cum să-L contemplăm în aceste clipe, când a suferit atât de mult pentru noi. Sfântul Toma de Aquino scria: „Pătimirea lui Cristos este de ajuns spre a sluji drept îndrumare și model întregii noastre vieți.” Într-o zi, în vizită la Sfântul Bonaventura, Sfântul Toma îl întreabă în ce lucrări a găsit o atât de bună doctrină care i-a inspirat operele sale. Se zice că Sfântul Bonaventura i-ar fi arătat un crucifix, înnegrit de cât de multe ori a fost sărutat, spunându-i: „Iată cartea care îmi dictează ceea ce scriu; puținel pe care-l scriu de aici l-am învățat!”

Cu ochii ațintiți la crucifix, sfinții au învățat să iubească și să pătimească cu adevărat. La fel trebuie să învățăm și noi. Amin!

Pr. Anton RUS
Asistent spiritual

ÎNVIEREA - MISTERUL CENTRAL AL CREDINȚEI CRESITNE

„Ziua învierii să ne luminăm popoare ! Paștile Domnului, Paștile ! Că de la moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos - Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință” - spune prima catavasiu a Învierii. Într-adevăr, „Ziua Învierii să ne luminăm popoare”, căci fără Învierea lui Hristos „zadarnică este credința noastră” (1 Cor. 15, 14). Învierea Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru, Isus Hristos nu este doar un eveniment istoric petrecut în urmă cu 2000 de ani; el este și misterul central al credinței noastre. Dintre toate religiile pământului, creștinismul este superior prin faptul că toți fondatorii religiilor sunt morți, doar Isus Hristos a înviat. Momentul Învierii și începerea creștinismului a marcat atât de profund istoria omenirii, încât chiar și calendarul civil este raportat la momentul Hristos. Care altă religie a lumii are un astfel de apot?

Odată cu moartea lui Hristos pe cruce ia naștere ca entitate și biserica. Sângele și apa curse din coasta Mântuitorului reprezintă Euharistia, care este elementul central și vital al vieții creștine: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.” (In. 6, 54). Această Biserică se va manifesta public în ziua de Rusalii, moment din care putem vorbi ca instituție despre Biserică.

Momentul Învierii face trecerea de la moarte la viață, de la noapte la zi, de la omul cel vechi la omul cel nou, de la Vechiul Testament la Noul Testament, motiv pentru care, în liturgia noastră bizantină, în Săptămâna Mare timpul cronologic se inversează și capătă o altă conotație, rânduiala Utreniei se face seara iar rânduiala Vecerniei dimineața. Această trecere de la omul cel vechi, subjugat de rana păcatului strămoșesc trece la omul cel nou prin evenimentul Învierii, dar se actualizează personal pentru fiecare prin sacramentul Botezului. Nu întâmplător în noaptea de Înviere, în primele secole ale creștinismului se botezau catehumenii, practică încă folosită în Biserica latină, iar în Biserica noastră au rămas reminiscențe precum cântarea care înlocuiește trisaghionul (Sfânt, Sfânt, Sfânt) și anume, „Câți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați și-mbrăcat, Aliluia.” Botezul este necesar pentru orice creștin deoarece este retrăirea Învierii. Prin întreta cufundare în apa botezului murim împreună cu Hristos iar prin întreta ridicare, înviem împreună cu Hristos. Chiar dacă prin acest sacrament ni se iartă păcatul strămoșesc și celelalte păcate în cazul adulților, rana păcatului strămoșesc rămâne, astfel omul rămâne înclinat spre păcat, singura creatură care nu a avut această înclinare a fost Maica Domnului, pentru că ea s-a născut fără această rană.

Paștele creștin este prefigurat în Vechiul Testament. Înșiși termenul Paște vine din ebraicul „pesah”. Aceasta era marea sărbătoare a evreilor care le amintea de ieșirea din robia Egiptului. De Paște, ei mâncau miel fript cu ierburi amare pentru a le reaminti de viața amără din Egipt. Paștele se sărbătorea în fiecare an începând cu seara zilei ajunului lui 14 Nisan (ultima zi cu lună plină, care urmează echinocțiului de primăvară). Atunci se mânca mielul cu azimă. El se mânca cu mijlocul încins, cu încălțăminte în picioare și cu toiagul în mâini. Din seara

de 15 Nisan începea și săptămâna azimilor care dura 7 zile. Paștele a rămas zi de sărbătoare și la creștini, dar cu semnificația de zi a Învierii Domnului, a biruinței vieții asupra morții, a eliberării noastre din robia păcatului. Hristos este mielul care S-a jertfit pentru noi. De atunci și până la a doua venire, creștinii se vor împărtăși cu Hristos euharistic.

În creștinism, data serbării Paștilor s-a hotărât la Conciliul I Ecumenic din Niceea din 325. Părinții sinodali hotărâsc ca Paștele să fie sărbătorit în prima duminică după prima lună plină după echinocțiul de primăvară, iar în cazul în care cade odată cu cel iudaic, data se mută următoarea săptămână. Postul mare a durat la începutul creștinismului doar 7 zile, abia în anul 330 hotărându-se să se extindă la 40 de zile.

În ritul nostru bizantin, perioada premergătoare Paștilor se numește Triod, perioadă care durează exact 10 săptămâni. Avem 3 săptămâni premergătoare Postului Mare cu 4 duminici, începând cu Duminica Vameșului și a Fariseului, urmând Duminica Fiului Risipitor și Duminica Lăsatului sec de carne sau a Înfricoșătoarei Judecăți și Duminica Alungării lui Adam din Rai. Postul Mare cuprinde 6 săptămâni, având ca duminici: Duminica dreptei credințe (a ortodoxiei), Duminica lui Grigorie Palamas, Duminica Sfintei Cruci (înjumătățirea Postului), Duminica Sfântului Ioan Scărarul, Duminica Cuvioasei Maici, Maria Egipteanca și Duminica Floriilor. Ultima Săptămână a Postului este numită Săptămâna Patimilor sau Săptămâna Mare care culminează cu Învierea, moment în care timpul liturgic se schimbă. Învierea Mântuitorului Hristos reprezintă punctul central nu doar al credinței ci și al anului liturgic, astfel că de la acest moment începe și perioada numită a Penticostarului. Această perioadă cuprinde: Duminica Învierii, Duminica Sfântului Toma (Antipasha), Duminica femeilor mironosițe, Duminica slăbănogului, Duminica femeii samaritence, Duminica orbului din naștere, Înălțarea Domnului, Duminica Sfinților Părinți ai Conciliului Niceea I (325), Rusaliile și Duminica tuturor Sfinților. Foarte important de remarcat este că în această perioadă nu se îngenunchează în Biserică (la fel ca în fiecare duminică de peste an), iar ușile iconostasului rămân deschise simbolizând prezența Mântuitorului în mijlocul nostru. Se poate îngenunchea doar după Vecernia plecării genunchilor din ziua Pogorării Sfântului Spirit.

Sfintele Paști ne fac să percepem rolul nostru în această lume, demonstrându-ne cât de importanți suntem în ochii Domnului, care a murit și a înviat pentru noi. Această sărbătoare trebuie să ne facă să vedem importanța noastră, dar și a aproapelui nostru în ochii lui Dumnezeu. Dacă suntem capabili să privim acest aspect, atunci nu ne vom mai putea judeca aproapele pentru că am înțelege rostul fiecăruia. Domnul să ne dea tăria pentru a trece peste această Săptămână a Patimilor care este viața pământească și să ne ducă la învierea pe care El ne-a dăruit-o chiar prin Învierea Sa.

Claudiu BAIDOC

Anul II

SEMINARIȘTII ORĂDENI ÎN EXERCITII SPIRITUALE - POSTUL MARE 2017

Exercițiile spirituale ale seminariștilor orădeni s-au desfășurat, în acest an, în perioada 5-8 aprilie, în parohia romano-catolică „Chiril și Metodiu” din localitatea Șinteu, unde părintele paroh Augustin Albert și măicuțele ne-au primit și ne-au găzduit cu bucurie. Urmând o mai veche tradiție a Bisericii Catolice, aceste exerciții spirituale prepascale au scopul unei pregătiri mai profunde pentru patimile, moartea și învierea Mântuitorului nostru Isus Cristos.

Cel care ne-a călăuzit în meditații a fost Părintele Cristian Barta, decanul Facultății de Teologie Greco-Catolică, Universitatea Babeș-Bolyai - Cluj-Napoca. Acesta, bucuros să se afle în mijlocul nostru, și-a manifestat tot timpul disponibilitatea și deschiderea pentru colocvii și discuții. Meditațiile au fost axate pe chemarea lui Natanael, scenă întâlnită în Evanghelia după Ioan. De-a lungul meditațiilor, părintele Cristian a subliniat faptul că înainte de toate trebuie să fim umani și necesitatea de a elimina valorile false din viața noastră. Pornind de la cuvintele Papei Francisc „mai bine un ateu decât un creștin ipocrit”, părintele ne-a invitat să conjugăm frumos, în viața noastră, credința cu umanitatea deoarece nu poți fi un preot bun dacă nu ești un om autentic. Să fim oameni dar nu lumești. Preoția trebuie privită ca o floare aleasă; aleasă de Dumnezeu pentru a ne fi oferită gratuit. În fața acestui dar deosebit, atitudinea celui ales trebuie să fie de căință iar în sufletul lui tre-

buie să existe simțământul nevredniciei în fața acestei chemări extraordinare.

Pe parcursul exercițiilor spirituale, seminariștii au încercat, fiecare după puterile sale, să respecte Silentium-ul Sacrum, pentru a trăi meditațiile cât mai profund și, în liniște, fiecare să-și frecventeze propriul suflet. La finalul fiecărei zi de meditație, seminariștii împreună cu formatorii, au urmărit câte un film cu tematică religioasă, acestea amplificând trăirile interioare necesare unui drum de căință și de îndreptare.

Spovada, rugăciunile și Liturgia au fost nelipsite în aceste zile, iar cuvântul evangheliei, cât și învățăturile extrase din aceasta, ne-au fost prezentate de Părintele Cristian Barta cu o profunzime care ne-a adâncit și mai mult în misterul lui Dumnezeu. La sfârșitul exercițiilor spirituale, părintele rector i-a oferit Crucea Jubiliară, ca semn de recunoștință și prețuire pentru disponibilitatea permanentă arătată în formarea intelectuală și spirituală a seminariștilor orădeni.

În încheiere, se cuvine a mulțumi Bunului Dumnezeu pentru că ne-a învrednicit să trăim o experiență atât de profundă înainte de învierea Fiului Său. Mulțumirile noastre se îndreaptă și spre Părintele Cristian Barta, cât și spre Părintele paroh Augustin Albert, împreună cu surorile și credincioșii care l-au ajutat.

Gabriel PINTEA
Anul II

SFÂNȚA ȘI MAREA JOI

În Sfânta și Marea Joi, noi, credincioșii, ne-am unit în rugăciune cu arhiereul nostru, PS Virgil, în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea, pentru a rememora două evenimente mântuitoare: Sfânta spălare a picioarelor ucenicilor de către Domnul și Învățătorul lor și Cina cea de Taină (Euharistia).

Vecernia, în toată Săptămâna Mare, se săvârșește dimineața, astăzi fiind celebrată, împreună cu Liturgia Sfântului Vasile cel Mare, de Preasfințitul Virgil Bercea, împreună cu un sobor de preoți și animată de corul Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea.

Ca și în alte biserici, slujba „spălării picioarelor” se practică în fiecare an și în catedrala „Sfântul Nico-

lae” din Oradea și are ca fundament textul biblic din Evanghelia după Ioan, capitolul 13. Transpunând în fapt exemplul lui Isus, care și-a plecat genunchii în fața apostolilor la Cina cea de Taină, Preasfințitul Virgil Bercea a spălat și a sărutat picioarele a doisprezece credincioși și seminariști, transmitând astfel un mesaj de pace și umilință.

Semnificația acestui gest nu este doar o spălare a trupului, ci mai ales o curățire a sufletului de praful păcatelor. Trăind cu credință profundă Sfintele și Mântuitoarele Patimi ale Domnului Isus Cristos, să ajungem astfel împreună cu El la strălucirea Învierii!

Redacția

CRÂMPEIE DE ÎNVIERE ÎN ANIVERSĂRILE ANULUI 2017

Foarte adesea, când se apropie câte o mare sărbătoare precum Paștile ori Crăciunul, mi se întâmplă să văd pe rețelele de socializare mesaje de tipul: „Se apropie zile în care vom fi invadați cu urări de genul «Magia sărbătorilor să fie cu tine!» sau „Spiritul de sărbătoare să îți se aștearnă în casă și în suflet!...”. Aceste postări sunt forme de protest împotriva vorbelor goale, a urărilor ce, de fapt, nu spun nimic, a pseudo-poeziei folosită drept canal de transmitere a unei urări, când chiar nu știi ce și cum să spui. Și e cam adevărat... există o puzderie de banalitate care ne vine în întâmpinare în mesajele de sărbători, moment în care – pentru a mai salva ceva - trebuie practică o focalizare asupra intenției și nu a modului!

Înainte de a cugeta cum să mă exprim atunci când formulez o urare, mă întreb, în aceste zile de praznic pascal, în ce constă binele pe care pot să îl doresc altora, atunci când, de Paști, le adresez urările mele? Fără discuție, asocierea la Învierea lui Isus, experimentarea ei în propria viață și întâlnirea cu Domnul înviat este cel mai mare bine pe care pot să îl doresc unei persoane!

Cu toate acestea, nu cred că trebuie să ne imaginăm învierile personale pe care un om le poate atinge în această viață, ca pe evenimente mistice, supranaturale, aspectuoase și grandioase. Am fi la un pas de a gândi imposibilul, cel puțin pentru oameni obișnuiți, așa cum cred că sunt eu. Printr-o prismă foarte concretă, reflectez că, pentru fiecare dintre noi, o mai mică sau mai mare înviere este atunci când învățăm ceva bun, când ne autodepășim într-o privință, când ne dezvoltăm în ceva, când adăugăm o oarecare trudită strălucire creșterii spontane, biologice, înaintării în vârstă, care altminteri se întâmplă de la sine. Îmi amintesc de un citat întâlnit într-o carte: „Nu este nimic nobil în a fi superior unei alte persoane. Adevărata noblețe constă în a fi superior celui care ai fost înainte”. Aceasta este învierea pe care o doresc tuturor și pe care o doresc pentru mine: autodepășirea, trecerea într-o stare către cea desăvârșită, conlucrarea activă și inteligentă cu capacitatea noastră de a fi perfectibili!

Paștile anului 2017 întregesc sensul celor trei aniversări pe care le avem anul acesta. Întâi, e vorba de Jubileul Seminarului orădean, care prăznuiește 225 de ani de la fondare. Mai apoi, ne bucurăm de împlinirea a 240 de ani de la înființarea Episcopiei de Oradea. Nu în ultimul rând, ne lăsăm contaminați de jubileul întregii Biserici, care sărbătorește 100 de ani de când Fecioara Maria s-a arătat la Fatima.

Istoria Seminarului dă mărturie tocmai despre un astfel de șir de învieri personale - lente și graduale. Mă gândesc că a fost un lucru extraordinar faptul că s-a deschis copiilor și tinerilor români, considerați a fi, în Transilvania secolului XVIII, etnia fără drepturi și fără privilegii, fără accesul spre instrucție, spre știința scrisului și a cititului. Desigur, majoritatea dintre alumnii care au fost ajutați și formați în „Seminarul Leopoldin al Tinerimei Române” nu au rezultat niște savanți; însă

această instituție i-a propulsat în viață, i-a ajutat să fie mai mult și mai buni decât erau inițial! Se spune că orice început este modest și, deci, nu trebuie să ne impresioneze dacă Seminarul a crescut încet, dezvoltările și „învierile” alumnilor având corespondență în cizelarea și perfecționarea Instituției. Mai apoi, perioada comunistă în care Seminarul Leopoldin a fost transformat în internat pentru tractoriști, a reprezentat un soi de moarte parțială, după care, începând din anii '90, avea să urmeze o altă reînviere lentă...

Ceva similar gândesc despre sensul Episcopiei de Oradea. Ce alt rost poate avea o Biserică, decât acela de a-i conduce pe oameni spre Dumnezeu, de a-i crește în statura lor spirituală și lăuntric-umană? Pentru ca Sfântul Scaun să înființeze o Dieceză sau o Eparhie, este nevoie ca un număr consistent de persoane să se regăsească într-un crez, făcând necesară existența unei astfel de structuri. Cât de multe „învieri” și creșteri personale va fi favorizat și călăuzit Eparhia de Oradea! Mă gândesc, spre exemplu, la contextul primilor ei pași, la importanța acestei Episcopii în contracararea pericolului calvinizării și al ștergerii identității naționale a românilor! Putem include aici toate structurile de învățământ și de formare culturală pe care Eparhia le-a creat și le-a susținut. Nu este simplu de cuantificat câte persoane au cules beneficii spirituale și culturale prin existența acestei Dieceze.

La rândul lor, aparițiile de la Fatima ne vorbesc despre chemarea oamenilor la înviere, atât prin evenimentul în sine al arătarilor, cât și în beneficiile pe care acestea le-au avut asupra lor. Inevitabil, Fecioara care a apărut la Fatima ne duce cu gândul la Învierea lui Isus. Înaintea oricărei încercări de a o reprezenta, copiii atrăgeau atenția că totul la Ea era alcătuit din lumină: trupul Ei, rochia, mantaua și chiar rozarul ce-l purta între mâini. Asemenea lui Isus Cel Înviat, față de care apostolii se tot întrebau „Oare este El?”, Maica Domnului nu și-a dezvăluit imediat identitatea, lăsând vizionarii și localnicii într-o oarecare incertitudine, ce îi făcea doar să bănuiască cine anume era „Doamna mai strălucitoare decât soarele”. Fecioara s-a arătat la Fatima cu trupul Ei glorificat, precum era și corpul Mântuitorului începând din a treia zi după răstignire, tocmai pentru a ne arăta modul în care, la rândul nostru, putem deveni. Întreg scopul aparițiilor și, îndeosebi, mesajul dat la Fatima, este pentru a arăta oamenilor calea de urmat în vederea învierii.

Cu adevărat au trăit diferite învieri cei trei păstorași care au avut parte de vederea Fecioarei! Micuța Iacinta, care, înainte de apariții, era supărăcioasă și avea atitudini puțin altruiste, a devenit îndurătoare și generoasă. (continuare în pag. 7)

Pr. Cristian SABĂU
Asistent spiritual

VIZITĂ PASTORALĂ ÎN PAROHIA HAIEU – BAILE 1 MAI

La invitația părintelui Ștefan Madarasi, parohul de la Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din Haieu - Baile 1 Mai, seminariștii orădeni au făcut o vizită, animând Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile Cel Mare, duminică 2 aprilie 2017, în parohia pe care, cu onoare, o păstorește.

În omilia pe care a ținut-o în cadrul Sfintei Liturghii, părintele rector a transmis bucuria de a celebra Sfânta Taină în duminica a V-a din Postul Mare alături de comunitate: De-a lungul istoriei Dumnezeu a promis mântuirea; Isus Cristos este fidel promisiunilor pe care Dumnezeu Tatăl le-a făcut în repetate rânduri oamenilor și anume acelea de a ne salva. Este foarte important să găsim răspunsul la cele două întrebări: „ce vrea Dumnezeu de la noi?” și „ce vrem noi de la Dumnezeu?” El vrea ca noi să avem viață și să o trăim din plin. Uneori, noi, în rugăciunile noastre cerem de la Dumnezeu gloria deșartă, iar Isus ne răspunde precum celor doi ucenici: „Nu știți ce cereți!”. Gloria i se cuvine doar lui Dumnezeu. Pe noi, în schimb, Isus ne învață un alt mod de viață. Isus ne învață umilința. El este modelul suprem de umilință iar pentru noi, aceasta devine izvorul tuturor faptelor bune și al iubirii necondiționate față de Dumnezeu și față de aproapele. Isus ne dă cea mai frumoasă definiție despre sine: „Fiul Omului nu a venit să i se slujească, ci a venit ca El să slujească și să își dea viața preț de răscumpărare pentru păcatele noastre. Umlința este, așadar, virtutea prin care putem învinge slava deșartă.

La Sfânta Liturghie a participat și un grup de tineri din mai multe parohii ale Eparhiei de Oradea.

(urmăre din pag. 6)

Din ștregărel, Francisc s-a transformat într-un băiat profund, cuminte, empatic și rugător. De-a lungul lunilor pline de amărăciuni și suferințe, Lucia a învățat să-și stăpânească și să își modeleze caracterul aprig, să își dezvolte capacitățile de a purta de grijă celor mai mici și să fie înțeleaptă și puternică în mărturisirea adevărului. În toți cei trei s-a dezvoltat o aptitudine de vedere spirituală neobișnuit de fină și de profundă pentru vârsta lor. La beatificarea celor doi mai mici, s-a subliniat că ei au ajuns la gloria altarelor nu pentru că au văzut-o pe Maica Cerească, ci pentru modul în care au știut să trăiască și să transpună în propriile lor vieți cuvintele Mariei. Altfel spus, au fost proclamați fericiți pentru felul în care au reușit să “învieze”!

La învieri similare suntem chemați și noi, cei care nu avem privilegiul vederii Sfintei Fecioare... În

Aceștia erau adunați împreună pentru un curs de animatori organizat de ASTRU Oradea. La finalul omiliei părintele i-a îndemnat să dea viață în parohiile din care provin. I-a îndemnat, de altfel, pe toți cei prezenți, să dăruiască și celorlalți din viața pe care au primit-o de la Dumnezeu.

Alături de părintele rector și de părintele paroh, au fost prezenți și părinții spirituali ai Seminarului, Pr. Anton Rus și Pr. Cristian Sabău, dar și fostul paroh al comunității, Pr. Vasile Pâncotan. Din partea Biroului Pastoral pentru laici a participat Pr. Marius Obreja, ca și însoțitor al grupului de tineri. A fost prezent și Pr. Claudiu Ardelean de la Radio Maria.

La finalul Sfintei Liturghii, vorbindu-le despre Jubileul aniversar al celor 225 de ani de la fondarea Seminarului orădean, în numele întregii comunități, părintele rector i-a oferit părintelui paroh o medalie aniversară, ca semn al acestei vizite. De asemenea, ca semn de mulțumire pentru activitatea sa pastorală și

mai ales pentru sprijinul oferit seminariștilor când a fost asistent spiritual, părintelui Vasile Pâncotan i-a oferit în dar o cruce pectorală jubiliară.

Asigurându-i pe toți credincioșii de rugăciunile noastre, aceștia au fost rugați, la rândul lor, să ne pomenească în rugăciuni și, mai ales, să se roage pentru vocații la viața consacrată: preoție și călugărie.

Dorim să mulțumim pentru invitație părintelui Ștefan Madarasi, familiei dânsului și tuturor celor care au contribuit la acest eveniment. Le dorim pastorație plină de pace și binecuvântare de la Domnul!

Mihai MICLĂUȘ
Anul II

lume, Fatima a dezvoltat o amplă mișcare spirituală, care, prin rugăciune, prin trăirea spirituală a vieții, prin reamintirea valorilor Evangheliei, a adus multor oameni fermenți de trezire.

Într-o epocă a comodității, a apatiei și a valorii date formei exterioare, aparițiile și mesajul de la Fatima, precum și amintirea fondării unei Eparhii și a unei instituții de educație și de șlefuire umană, sunt imbalduri de a crede cu adevărat în salturile de bine și în îmbunătățirile pe care le poate avea orice ființă umană. Aducându-ne aminte în fiecare an de Învierea lui Isus, sărbătoarea Paștilor ne cheamă la învierile noastre personale, mai mici sau mai mari, mai vizibile ori mai ascunse.

Ită așadar învierile pe care vi le doresc în acest Praznic și în fiecare zi!

TRĂIND ÎNTRU ÎNVIERE

Poporul creștin al celor două mari tradiții, latină și bizantină, pe tot parcursul Postului Mare, s-a străduit să aibă în fața ochilor imaginea lui Cristos. Toți creștinii ortodocși, catolici și protestanți care au la bază credința într-un singur Dumnezeu, Tată iubitor, milostiv și iertător, care cred în noua alianță și în Cristos realizatorul reconcilierii dintre omul păcătos și divinitatea ofensată, au trăit timpul Postului Mare în mod conștient, pregătindu-se pentru marea și sfânta sărbătoare a Învierii Domnului. Rugăciunea, postul, milostenia, faptele bune, meditarea suferințelor lui Cristos, străduința de a evita păcatul au constituit preocuparea principală a celor care au dorit și doresc să aibe parte de bucuria pascală meritată, adusă și împărtășită de Cristos tuturor celor care i s-au alăturat și voiesc să devină părtași ai roadelor mântuirii.

Săptămâna Sfântă a pătimirii Domnului a intensificat străduința Bisericii de a centraliza și focaliza atenția noastră asupra ultimelor zile pământești ale lui Cristos suferind, care de bună voie și conștient a mers în întâmpinarea morții, știind că acesta este prețul mântuirii noastre și că numai așa noi putem deveni din nou fii ai Tatălui și moștenitori ai cerului. Instituirea tainei sfinței Preoții și a sacramentului Euharistiei ca semn perpetuu al iubirii lui Cristos care vrea să rămână mereu cu noi, au precedat momentele tragice ale groaznicei pătimiri însângerate pe drumul Calvarului și a morții îmbrăcate în cruzimea de nedescris de pe cruce.

Însă nu Calvarul și nu moartea trebuiau să pecetluiască drumul lui Cristos. „Nu-l vei

lăsa pe sfântul tău să vadă putrezirea”, ne spune psalmistul. Dacă am participat cu credință și durere în timpul Postului Mare la Calea Crucii, meditănd pătimirea Domnului, aceasta ne-a impresionat și, desigur, ne-a conștientizat că noi am fost cauza tuturor suferințelor lui Cristos; dar cei mai mulți dintre noi am luat parte și la liturghia plină de semnificație a nopții Învierii și vom continua să participăm în zilele următoare la toate celebrările care vor avea loc în bisericile noastre.

Preasfințitul Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, ne transmite tuturor în mesajul părintesc de Sfintele Paști evenimentul central al acestor zile și anume că: „Cristos a înviat!”. Iar această încredere oferă sensul fiecărei persoane: ”Cuvintele acestea, anunțând cu bucurie și cutremurare o revelație, ne vin ca un ecou din veac, ne sunt cunoscute și familiare, ne dau sensul întâlnirii și al speranței, ne definesc în afirmarea credinței noastre și dau rost adânc vieții noastre, a fiecăruia individual și a tuturor împreună, ca umanitate.”

Dacă ar fi să parcurgem întregul șir al textelor liturgice propuse în noaptea de Paști ca și în zilele următoare, am putea descoperi în multe locuri acest binom minunat al întrepătrunderii luminii și bucuriei de care au parte toți cei care, mântuiți fiind de Cristos, lumina adevărată ce luminează pe tot omul care vine în lume, se lasă pentru totdeauna și fără regrete cuprinși, pătrunși și transformați de razele strălucitoare ce izvorăsc din ființa sa. Cristos a înviat!

Cristi NEAGOE

Anul III

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: Pr. Anton CIOBA

Redactor: Viorel BĂDICEANU

Tehnoredactor: Paul MĂRINCEAN

Din redacție: Fr. Florin BODE, Pr. Anton RUS, Pr. Cristian SABĂU, Cristi NEAGOE

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic,

Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminaroradea@yahoo.com

www.seminaroradea.ro